

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393 / 28.02.2017

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

**EDUCAȚIE MUZICALĂ PENTRU MINORITATEA
MAGHIARĂ**

Clasele a V-VIII

București, 2017

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Educație muzicală pentru minoritatea maghiară* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a V-a – a VIII-a din învățământul gimnazial, înscriindu-se în aria curriculară *Arte*. Această disciplină este prevăzută în planul-cadru de învățământ cu un buget de timp de 1 oră /săptămână.

Programa disciplinei *Educație muzicală pentru minoritatea maghiară* este elaborată potrivit unui model de proiectare curriculară centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul gimnazial. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Studiul muzicii reprezintă o veche și semnificativă tradiție a tuturor sistemelor de învățământ, fiind evident rolul extrem de important al acesteia în viața oamenilor. Ascultăm zilnic, din proprie inițiativă sau involuntar, muzică de diverse genuri. Cercetări recente arată că manifestările muzicale sunt principalele abordări artistice în viața tinerilor, că reprezintă momente de satisfacție personală, de îmbogățire spirituală sau comuniune.

Educația muzicală continuă explorarea domeniului, după parcurgerea unor prime etape, în cadrul disciplinei *Muzică și mișcare*, prezentă în planul-cadru pentru ciclul primar, în care s-a vizat un parcurs educativ specific etapei intuitive (pentru primii trei ani de studiu – de la clasa pregătitoare la clasa a doua), ca primă etapă în realizarea educației muzicale. În clasele a treia și a patra s-a intrat treptat în etapa notației muzicale, cu elemente de notație a înălțimilor, apoi și ale duratelor, urmărindu-se conștientizarea utilizării anumitor parametri sonori, însă la nivelul unui prim contact, în contextul unui demers de tip integrat (prin combinarea elementelor strict muzicale cu cele ce țin de mișcare), îndrumat de un cadru didactic cu pregătire generală.

Activitățile specifice disciplinei *Educație muzicală pentru minoritatea maghiară* formează impresii, trezesc interesul pentru artă și cultură, contribuie la formarea gustului muzical și stimulează simțul estetic, imaginația și creativitatea, dezvoltând auzul muzical al copiilor, simțul ritmic și memoria muzicală, dar și aspecte mai generale, precum dezvoltarea sensibilității, a siguranței de sine, autodisciplina, concentrarea și relaționarea pozitivă cu ceilalți, sub îndrumarea unui cadru didactic specializat, permițând transferul optim al unor competențe de nivel mai complex.

Structura programei școlare include, pe lângă nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice ale unui domeniu sau rezolvarea unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Educație muzicală pentru minoritatea maghiară* jalonează achizițiile de cunoaștere ale elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale. Ele reprezintă etape în dobândirea competențelor generale și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare**, care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului, mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Cânt vocal și instrumental*
- Elemente de limbaj muzical
- Aspecte culturale heteronomice și interdisciplinare

Cu primele două domenii de conținuturi elevii s-au familiarizat deja în învățământul primar. Cel de-al treilea domeniu are în vedere reliefaarea legăturilor dintre muzică și universul specific copilului și se axează pe aspectele extraestetice ale operei și pe deschiderile interdisciplinare. Termenul eteronomic este utilizat în sensul în care apare în lucrarea lui Tudor Vianu, *Estetica* (Editura Orizonturi, București) și se referă la aspectele extraestetice ale operei de artă: „Motivul propriu-zis estetic se împletește tot timpul cu motive extraestetice” (p.286). „Interesul pe care îl arătăm artei nu se explică numai prin valorile estetice ale acesteia /.../ Dacă opera de artă ajunge să ne vorbească /.../, lucrul se explică nu numai prin valorile estetice, dar și prin motivele eteronomice” (p. 358).

Astfel, disciplina *Educație muzicală* își păstrează caracterul tradițional, însă propune abordări culturale eteronomice și interdisciplinare, în raport cu disciplinele studiate anterior, în învățământul primar, dar și cu cele ce se studiază în prezentul ciclu. Se propun teme, ce pot reveni (în alți ani de studiu), care să exploreze relația muzicii cu limbajul corporal și cu domenii precum literatura, artele plastice, istoria, geografia, matematica, tehnologia informației, științele etc.

De importanță semnificativă sunt și **sugestiile repertoriale**, cu referire la repertorii de lucrări propuse spre a fi audiate, dar și de lucrări vocale ce pot fi interpretate în cadrul orelor de curs.

Sugestiile metodologice includ clarificări conceptuale, recomandări de strategii didactice și elemente de evaluare continuă. Pornind de la competențele generale, sunt analizate strategiile de formare care contribuie predominant la realizarea acestora.

Disciplina *Educație muzicală pentru minoritatea maghiară* își păstrează caracterul tradițional, însă propune abordări culturale eteronomice și interdisciplinare, în raport cu disciplinele studiate anterior, în învățământul primar, dar și cu cele ce se studiază în prezentul ciclu. Se propun teme, ce pot reveni (în alți ani de studiu), care să exploreze relația muzicii cu domenii precum: literatura, artele plastice, istoria, geografia, matematica, tehnologia informației, științele etc.

Noua programă încurajează și studierea muzicii instrumentale, utilizarea noilor tehnologii, diversificarea repertoriilor (de lucrări audiate, respectiv interpretate), păstrând un număr ponderat de conținuturi de teoria și istoria muzicii.

Construcția programei permite, pe baza experienței acumulate, exprimarea evolutivă prin cânt (dar posibil și prin cuvânt, dans sau alte tipuri de manifestări), precum și receptarea adecvată a conținutului lucrărilor muzicale audiate, cu accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

Competențe generale

- 1. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale**
- 2. Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical**
- 3. Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale

Clasa a V-a
1.1. Interpretarea și intonarea corectă la o voce și la două voci, respectând indicațiile de interpretare <ul style="list-style-type: none">- exerciții de respirație și de emisie- exerciții de intonație, vocalize- exerciții pentru păstrarea unei pulsații constante- interpretarea unor lucrări muzicale simple, melodii populare și din folclorul copiilor
1.2. Interpretarea pieselor muzicale cu acompaniament ritmic <ul style="list-style-type: none">- exerciții ritmice- exerciții de corelare: melodie și acompaniament ritmic (instrumente de percuție)
1.3. Interpretarea unor fragmente simple instrumentale *) <ul style="list-style-type: none">- exerciții specifice cântului instrumental (blockflote) – elemente de emisie și intonație- exerciții de coordonare a cântului instrumental în grup

*) Activitățile instrumentale vor ține cont de dotarea școlii cu instrumente și de competențele profesorului de muzică privind studiul instrumentelor.

2. Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical

Clasa a V-a
2.1. Utilizarea notației înălțimilor sunetelor în lecturarea unor cântece populare în moduri cu 5 sunete și piese în Do major, la minor <ul style="list-style-type: none">- asocierea unui cântec cunoscut cu reprezentarea sa grafică- jocuri de recunoaștere, intonare și scriere a unor note- intonarea gamelor, vocal și cu ajutorul unor claviaturi, pentru diferențierea tonurilor și a semitonurilor- exerciții de citire a unui text muzical- diferențierea expresivă a unor piese în tonalitatea majoră comparativ cu tonalitatea minoră- exerciții de creativitate: compunerea unor melodii simple
2.2. Utilizarea notației duratelor (note și pauze) în fragmente muzicale simple <ul style="list-style-type: none">- executarea unor exerciții ritmice- observarea raportului matematic între durate diferite- exerciții de notare proporțională a duratelor în diferite măsuri (2/4, 3/4, 4/4)- exerciții de creativitate: jocuri de compunere a unor ritmuri (prin diverse combinații ale unor formule ritmice date)
2.3. Operarea cu noțiuni de dinamică și timbru muzical <ul style="list-style-type: none">- diferențierea nuanțelor în piesele interpretate- exerciții de creativitate: jocuri de modificare a nuanțelor într-un fragment muzical și observarea diferențelor expresive rezultate- diferențierea unor instrumente în funcție de sursa de producere a sunetelor- observarea diferențelor timbrale în cântul vocal (în funcție de vocalele și consoanele utilizate, soluții de cântat cu gura închisă etc.), inclusiv cu ajutorul unui soft (spectrograma)- diferențierea timbrală a unor ansambluri muzicale (coruri pe voci egale/mixte, ansambluri camerale/orchestre de cameră/orchestre simfonice etc.)

3. Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

Clasa a V-a
3.1. Recunoașterea și aplicarea cunoștințelor în cadrul audiției muzicale - exerciții cu criterii de observare - intonarea temelor muzicale
3.2. Descrierea stărilor și ideilor generate de audierea unor lucrări muzicale - discuții libere asupra conținutului afectiv și ideatic al unor lucrări - exerciții de creativitate: imaginarea unui interviu cu un compozitor
3.3. Identificarea relevanței contextului istoric al anumitor lucrări muzicale - cunoașterea vieții și a operelor marilor compozitori - observarea relevanței contextului istoric al anumitor lucrări muzicale

Conținuturi

Domenii de conținut	Continuturi
Activități vocale și instrumentale *	Respirație, emisie vocală Gesturi dirijorale (tactarea măsurilor, pregătirea intrării) Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație
Elemente de limbaj muzical	Portativ, cheie, măsură Notația înălțimilor de note în cheia sol Profilul melodic (repetare, direcție, mers treptat, salturi) Tonul și semitonul Sistemul pentatonic Gamele Do major și la minor (natural) Notația duratelor (valorile de notă întreagă, doime, pătrime, optime) și a pauzelor corespunzătoare Formule ritmice de excepție: sincopa, pătrime cu punct – optime Coroana Legato de prelungire și legato de expresie Măsuri de doi, trei și patru timpi Termeni de mișcare Elemente de dinamică muzicală (nuanțe): piano, forte, accent, crescendo, decrescendo Elemente de timbralitate: instrumente muzicale ale orchestrei simfonice, diferențe în emisia vocală Notația semnelor de repetiție și a voltelor Exerciții polifonice (canon, exerciții ritmice la 2-3 voci) Ostinato ritmic și melodic
Elementele culturii muzicale	Elemente de relaționare a muzicii cu contextul cultural în care a fost creată Elemente de folclor (tradiții, obiceiuri, dansuri din diverse regiuni geografice)

Sugestii repertoriale

1. Repertoriu pentru audiții

Înregistrări de muzică populară: cântece din repertoriul obiceiurilor populare și melodii de dans.
B. Bartók Béla: Gyermekeknek, Duo pentru vioară, Dansuri românești, Rondo în Do, Seara la secui;
J. S. Bach: Menuete din Ana Magdalena Bach, Concertul brandenburgic nr. 1, p. III.;
L. V. Beethoven: fragment din Simfonia a V-a, p. IV., Simfonia I. p. III.;
G. Enescu: Rapsodia nr. I.;
S. Drăgoi: Divertisment rustic;
Z. Kodály: fragmente din Hány János (sau din suită), de ex.: Bécsi harangjáték, Ábécédé, Napóleon csatája; fragmente din Székelyfonó, din Marosszéki táncok, din Páva variációk;
W. A. Mozart: fragmente din opere muzicale, Eine kleine Nachtmusik, p. II-III., Sonata în La, Marș turcesc;
M. Musorgski: Tablouri dintr-o expoziție;
S. Prokofiev: Petrică și lupul;
R. Schumann: fragmente din albumul Scene pentru copii.

2. Repertoriu de cântece pentru interpretare vocală

Árkot ugrott a szúnyog; A bundának nincs gallérja (cântec popular); Cântecul miresei; Dalra tánra (canon); Énekeljünk, énekeljünk; Elmegyek, elmegyek; Hová mégy, hová mégy; Haj, Dunáról; Hull a szilva; Hüccs ki disznó; Joc din Oltenia; Jaj, de jó, hogy makk is van; Kelj föl, juhász; Kicsi vagyok, nagy az eszem; Kiment a ház az ablakon; Készen áll már a híd; Kolozsváron egy almafa; Látom a szép eget; Megismerni a kanászt; Összegyűltek az izsapi lányok; Szűröm volna, tarisznyám; Treci ploaie; Újévi köszöntő; Virágos kenderem;
Á. Jenő: Szállj, szállj pille;
Moniot D'Arras: Oly jó a nyár;
L. Bárdos: Coruri pentru copii (Öreg kutya, Ugyan, édes komámasszony, etc.)
M. Praetorius: Hólobos téli ég, etc.
E. Terényi: Coruri pentru copii (Szi mondóka, Táncoló,
P. Vermesy: Coruri pentru copii (Pimpimparé, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 23., etc.)
Z. Kodály: Coruri pentru copii (Biciniák)
B. Bartók: Coruri pentru copii
Z. Gárdonyi : Coruri pentru copii
J. Jagamas: Coruri pentru copii (Három szabó legények, etc.)

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale

Clasa a VI-a
1.1. Interpretarea vocală, fluentă și expresivă, la unison și la două voci <ul style="list-style-type: none">- exerciții de respirație, vocalize, emisie, intonație, păstrarea pulsației ritmice constante- elemente de cânt pe două voci: responsorial, în canon, cu ison sau ostinato- exerciții de intonație
1.2. Însușirea cântecelor după auz și după note muzicale. <ul style="list-style-type: none">- exerciții de memorizare conștientă- exerciții de lectură muzicală
1.3. Integrearea în disciplina colectivă a repetițiilor corale <ul style="list-style-type: none">- repetiții corale- repetiții corale pe voci- exerciții de formare a gru
1.4. Interpretarea vocală cu acompaniament instrumental sau interpretare instrumentală a unor piese simple *) <ul style="list-style-type: none">- acompaniamentul profesorului sau a colegilor instrumentiști- exerciții specifice cântului instrumental (diferențiat, pentru instrumente de suflat, de coarde, cu claviaturi, de percuție) – elemente de emisie, intonație și frazare- exerciții de coordonare a cântului instrumental în grup din perspectiva continuității tempo-ului

*) Abordarea interpretării instrumentale va ține cont de dotarea școlii cu instrumente și de competențele profesorului de muzică privind studiul instrumentelor.

2. Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical

Clasa a VI-a
2.1. Operarea cu intervalele simple <ul style="list-style-type: none">- diferențierea intervalor de la 1p la 8p- identificarea unor intervale muzicale în melodii populare maghiare- exerciții pentru testarea și dezvoltarea auzului diferențiat, privitoare la intervalele simple, cu ajutorul unor instrumente
2.2. Utilizarea unor tonalități și a unor moduri <ul style="list-style-type: none">- observarea tiparului structural al tonalităților majore/minore- utilizarea unor tonalități cu armură simplă (o alterație constitutivă)- observarea structurilor și caracteristicilor diferite ale unor muzici modale (cu 2-5 sunete)- exerciții pentru dezvoltarea auzului privitoare la scări tonale și modale, inclusiv cu ajutorul unui instrument
2.3. Operarea cu diverse formule ritmice <ul style="list-style-type: none">- observarea anacruzei (pe timp și pe jumătate de timp)- exerciții ritmice cu sincope și contratimp- observarea corespondenței ritmurilor poetice și a celor muzicale în creația corală pentru copii, a compozitorului Kodály Zoltán
2.4. Observarea unor procedee componistice <ul style="list-style-type: none">- observarea utilizării binomului repetiție/schimbare în discursul muzical- identificarea construcției mono-, bi-, tri-partite a unor piese muzicale (de schema formală A, AB, ABA)- observarea unor procedee variaționale- utilizarea unor structuri ritmice pentru improvizații

3. Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

Clasa a VI-a
3.1. Aplicarea cunoștințelor în audiția muzicală, și orientarea în viața muzicală <ul style="list-style-type: none">- jocuri didactice- concursuri- audiții- participare la spectacole muzicale- integrare în activități culturale artistice școlare și extrașcolare
3.2. Investigarea relației muzicii cu celelalte arte <ul style="list-style-type: none">- aprecierea relațiilor între muzica și textul literar- alegerea unui fond muzical pentru proiecte/lucrări realizate la alte obiecte de studiu- observarea relației muzică - literatură (inclusiv muzică programatică)- explorarea muzicii în multimedia (filme, jocuri, publicitate, etc)

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi
Activități vocale și instrumentale	Respirație, emisie vocală, intonație Extinderea ambitusului Păstrarea unei pulsații constante Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri de frază, diferențe dinamice) Elemente de tehnică instrumentală – emisie, intonație, coordonare ritmică Melodii populare în grup și individual Canoane, piese muzicale simple la două voci
Elemente de limbaj muzical: dezvoltare de competențe și cunoștințe	Ritmul muzical Durata de șaisprezecime și pauza de șaisprezecime, formula de optime cu punct + șaisprezecime, măsura de 3/8, aufactul sau anacruza, contratimpul. Melodia Înălțimi: sunetul fa și sol din octava a doua. Intervale: prima, octava, secunda mică și mare (ton, semiton), terța mică-mare, cvarta, cvinta, sexta, septima. Sistemul modurilor cu 5 sunete cu cadență pe: la, do, re, mi, sol; sunetul pien. Sistemul modurilor cu 5 și 6 sunete. Tonalitatea Do-major, la-minor natural. Semne de alterație: diezul, bemolul, becarul. Semne de interpretare: în cazul melodiilor populare Tempo giusto, Parlando, Rubato; în cadrul audițiilor muzicale: Maestoso, Alla marcia. Semne pentru notarea tempoului: accelerando, rallentando. Procedee componistice simple (repetiția/schimbarea, varierea discursului) Elemente de forme muzicale - construcțiile mono-, bi-, tri-partite (schema formală A, AB, ABA), genuri - Suita, Miniatura instrumentală Completarea cunoștințelor: motivul, fraza, perioada (diferența cadențială); lărgirea interioară și exterioară.
Elemente de cultură muzicală și aspecte culturale heteronomice și interdisciplinare	Semnificația noțiunilor: cor (de voci egale, mixte), orchestra simfonică (grupuri, familii de instrumente, poziția pe scenă); opera (gen și instituție) Cunoștințe referitoare la piesele muzicale audiate: compozitor, titlul lucrării, grupul de interpreți (instrument solo, voce, orchestră, etc.). Audiție muzicală: forme mici (miniaturi, suite, forme variaționale, piese corale). Jocuri muzicale, concursuri muzicale. Elemente de muzică religioasă și folclor (tradiții, obiceiuri, dansuri din diverse zone geografice). Elemente de interconectare între limbajul muzical și cel literar (accente metrice, ritmuri poetice)

Sugestii repertoriale

1. Repertoriu pentru audiții

J.S.Bach: Suita în si (fragmente);
B. Bartók: Mikrokozmosz 1.14. Întrebare și răspuns, I.16. Mișcări paralele, I.31. Dans în formă de canon, II.65. Dialog; Tablouri maghiare (fragmente).
L. v. Beethoven: Für Elise; Contradansuri;
L. Boccherini: Menuet;
J. Brahms: Cântec de leagăn, Dansuri maghiare;
B. Britten: Variație și fugă pe o temă de Purcell (fragmente);
Fr. Chopin: Valsuri;
F. Liszt: Rapsodiile maghiare, Poemul simfonic Hungaria, Misa din Estergon
S. Drăgoi: Miniaturi pentru pian;
G. Enescu: Impresii din copilărie; Rapsodia a II-a; Poema română
F. Erkel: Hunyadi László (fragmente: Meghalt a cselszövő, Palotás); Bánk bán (Hazám, hazám)
E. Grieg: Peer Gynt - suită (fragmente);
J. Haydn: Simfonia Surpriză, partea II.;
F. Händel: Suita Muzica apelor (fragmente);
Z. Kodály: Variații Páva (pentru orchestră, fragmente), Felszállott a páva (pentru cor mixt, pe versurile lui Ady), Mátraí képek;
Mozart: Simfonia Iupiter - Menuet, Nunta lui Figaro (Figaro, Cherubino);
Ciprian Porumbescu: Balada

2. Repertoriu de cântece pentru interpretare vocală

A kenderem kiázott; Által mennék én a Tiszán, Árokparti kökény; Alunelul; Balog Adám nótája (cântec); Cununa; Csömödéri falu végén; Egy szem búza; Ej, haj, vadliba; Erdő, erdő, de magas a teteje; El kéne indulni; Egy nagyorrú bolha; Este van már nyolc óra; Ébred már a hajnaltündér (canon); Elvesztettem páromat; Esik eső; Ej, haj, gyöngyvirág; Fúdd el, jó szél; Hidló végé; Hervad az a rózsza; Ha felmegyek a gyalui nagy hegyre; Hej, fűrjecském; Hipp, hopp, itt is; Három szabó legények; Házasodik a tücsök; Keresztúri saláta; Körtéfa; Kolozsváros olyan város; Kis pej lovam; Kifeküdtem én a magas tetőre; Körmives Kelemen; Madárka, madárka; Már ébred a hajnal; Megrakják a tüzet; Mikor én még legény voltam; Meghalok Csurgóért; Miorița, Repülj, páva; Szántottam gyöpöt; Szél fut a nádason; Van már nekem szép új csizmám; Vai, sáracul pui de cuc.
J. Ádám: Hull a hó;
L. Bárdos: Ősz (canon), Májusi kánon, Ringató, Két kis madár;
J. Brahms: Bölcsődal;
L. V. Beethoven: Örömmóda;
L. Cherubini: canon Dó-dó;
M. Ionescu: Ceata lui Pițigoi;
J. Jagamas János: Három szabó legények;
Z. Kodály: Jaj, de árva, Ég a gyertya, Fújj, szél, fújj;
D. G. Kiriác: Hora mare, Revedere;
A. Pop: Cântec de pace;
P. Vermesi: Pimpimpáré 17, 18, 19, 20, 22, 28, 30, 32, 40, 46, 47.
Á. Jenő: Szállj, szállj pille;
Moniot D'Arras: Oly jó a nyár;
L. Bárdos: Coruri pentru copii (Őreg kutya, Ugyan, édes komámasszony, etc.)
M. Praetorius: Hólobos téli ég, etc.
E. Terényi: Coruri pentru copii (Szi mondóka, Táncoló,
P. Vermesy: Coruri pentru copii (Pimpimpáré, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 23., etc.)
Z. Kodály: Coruri pentru copii (Biciniák)
B. Bartók: Coruri pentru copii
Z. Gárdonyi : Coruri pentru copii
J. Jagamas: Coruri pentru copii (Három szabó legények, etc.)

CLASA a VII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale

Clasa a VII-a
1.1. Interpretarea unui repertoriu diversificat de lucrări muzicale vocale, cu elemente omofone și polifone <ul style="list-style-type: none">- exerciții de respirație, emisie, dicție, frazare- exerciții ritmice și de intonație, în context armonic și polifonic- audiere
1.2. Acompanierea instrumentală a unor lucrări vocale/corale *) <ul style="list-style-type: none">- exerciții de tehnică instrumentală specifică- studiul pe grupuri (partide și în ansamblu, cu creșterea graduală a tempo-ului)- exerciții de coordonare a debutului, a tempo-ului și a diferențelor dinamice
1.3. Interpretarea individuală a unor lucrări în genuri diverse (cu acompaniament preînregistrat, cu acompaniament instrumental etc.) <ul style="list-style-type: none">- alegerea unor piese conforme cu specificul vocii elevului (conștientizarea caracteristicilor personale)- utilizarea înregistrării audio-video pentru observarea aspectelor ce trebuie îmbunătățite- jocuri de improvizație vocală/instrumentală- analiza prealabilă a pieselor propuse
1.4. Asocierea textului și a mișcării scenice în exprimarea mesajelor lucrărilor muzicale <ul style="list-style-type: none">- analiza mesajului verbal și a legăturilor cu exprimarea muzicală- exerciții de mișcare scenică potrivită tipului de lucrare muzicală interpretată- realizarea obiectelor necesare pentru scenă, regizare, repetiții- jocuri de improvizație scenică

*) Abordarea interpretării instrumentale va ține cont de dotarea școlii cu instrumente și de competențele profesorului de muzică privind studiul instrumentelor.

2. Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical

Clasa a VII-a
2.1. Citirea unor cântece cu ajutorul partiturii utilizând cunoștințele acumulate <ul style="list-style-type: none">- coordonarea aspectelor intonaționale și ritmice în citirea unui text muzical simplu- adăugarea notațiilor specifice dinamicii muzicale și a unor diferențieri agogice- utilizarea unor instrumente muzicale pentru coordonarea și verificarea intonației și simțului ritmic
2.2. Observarea apariției și comportamentului alterațiilor accidentale din piesele muzicale învățate și ascultate la audiție <ul style="list-style-type: none">- observarea necesității de rezolvare a sunetelor alterate (cromatisme) treptat, în direcția în care au fost alterate- experimentarea introducerii de cromatisme în discursul muzical
2.3. Realizarea unor scurte fragmente muzicale, prin improvizație și prin utilizarea repetiției, secvenței, contrastului <ul style="list-style-type: none">- exerciții de improvizație- exerciții de combinare a unor segmente muzicale date- exerciții de dezvoltare a unei melodii, plecând de la un incipit dat- exerciții de observare și aplicare a unor procedee componistice- utilizarea unor softuri specifice pentru alcătuirea unor piese muzicale (în măsura existenței licențelor/aparaturii de specialitate)

3. Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

Clasa a VII-a
<p>3.1. Argumentarea unor diferențieri calitative între două sau mai multe lucrări muzicale receptate, și intonarea din memorie a temelor din operele muzicale ascultate</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de dezvoltare a memoriei muzicale</i>- <i>discutarea impresiilor personale despre lucrările audiate</i>- <i>crearea și utilizarea unei grile de criterii în evaluarea calitativă a unor lucrări</i>- <i>discuții în grupuri de elevi, pentru recunoașterea caracteristicilor care determină adecvarea muzicii la o situație dată</i>
<p>3.2. Identificarea genurilor muzicale scenice și a părților acestora</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>exerciții de recunoaștere și diferențiere a genurilor muzicale</i>- <i>exerciții de identificare a părților componente</i>
<p>3.3. Explorarea relațiilor muzicii cu științele și natura</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>observarea raportului matematic între duratele ritmului muzical</i>- <i>diferențierea proprietăților sunetului cu ajutorul spectrogramei</i>- <i>analizarea mecanismului de receptare a undelor sonore cu ajutorul softurilor digitale</i>- <i>descoperirea unor elemente descriptive în anumite lucrări muzicale</i>- <i>pregătirea anterioară a vizionării concertelor și spectacolelor de operă</i>

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi
Activități muzicale: cânt vocal și instrumental	<p>Respirație, emisie vocală, dicție, controlul intonației, frazare Gesturi dirijorale (tactare, pregătirea intrării, închideri, diferențe dinamice, diferențe agogice) Elemente de tehnică vocală și instrumentală – emisie, intonație, diferențieri timbrale și dinamice Exerciții de interpretare a melodiilor</p>
Elemente de limbaj muzical	<p>Ritm: triola, măsura de 6 optimi, măsuri compuse asimetrice și măsuri alternative Melodie: Sunetul (ca fenomen fizic, fiziologic, muzical; proprietățile sunetului). Stabilitatea intervalelor. Alterațiile accidentale. Cromatisme în tonalitate. Gama la minor armonic și melodic, modurile populare majore: ionian, lidian, mixolidian, minore: dorian, eolian, frigian și locrian. Relațiile de rudenie dintre game; armură; Sol-major, mi-minor, Fa-major și re-minor; cercul cvintelor; tonalitatea, funcția treptelor principale. Elemente de compoziție: omofonie și polifonie (imitație, canon) Semnele de tempo și dinamică. Operarea cu elemente de construcție a discursului muzical (repetiția, secvența, contrastul, variația) Forme mici de 2 sau 3 părți. Cvinta ascendentă și descendentă în muzica populară maghiară cu revenirea primei părți: A B C A. Repetiția secvențială, strofică în melodia populară maghiară. Improvizația – extindere, repetiția la cvintă și secvența.</p>
Elemente de cultură muzicală și aspecte culturale heteronomice și interdisciplinare	<p>Repertoriul ocazional și neocazional în folclor: melodii populare ocazionale ale sărbătorilor de iarnă: colinde și cântece de crăciun și de anul nou, cântece de primăvară și vară: paparudă și cântec de seceriș, cântece legate de evenimente legate de vieții omului (nuntă, bocet, cântece pentru copii). Melodii care nu sunt legate de diferite ocazii: balada populară, melodii lirice. Melodii de stil vechi (pentatonie cu cvintă descendentă), melodii vechi diatonice din folclorul românesc: doina și melodia Creații în stil nou: melodii maghiare în stil nou și melodii în stil popular Instrumente populare și formații de instrumente populare Muzică populară de dans vocală și instrumentală Muzica religioasă și laică a evului mediu (muzica gregoriană, muzica trubadurilor) Muzica renașcentistă - polifonia vocală (motetul, madrigalul), dansuri instrumentale (Palestrina, Lassus, etc.) Muzica maghiară între sec. XVI-XVIII - (Tinódi, Bakfark, Kájoni), cântul religios, cantio, cântul protestant. Elemente de forme muzicale și istoria muzicii - evoluții ale unor genuri muzicale – Opera (ca gen scenic). Părțile componente: uvertura, actele, tablourile scenice, ariile soliștilor (tipuri vocale), formațiile vocale (duet, cvartet), cor, orchestră, intermezzouri de proză și balet. Elemente sincretice în genul operei (conexiuni între muzică, textul literar, mișcare scenică, decor și costume, balet – dacă e cazul) Muzica de cameră și formația muzicală camerală. Muzica religioasă și laică a evului mediu (muzica gregoriană, muzica trubadurilor) Muzica renașcentistă - polifonia vocală (motetul, madrigalul), dansuri instrumentale (Palestrina, Lassus, etc.) Muzica maghiară între sec. XVI-XVIII - (Tinódi, Bakfark, Kájoni), cântul religios, cantio, cântul protestant.</p>

Sugestii metodologice de învățare și audiție muzicală

1. Repertoriu pentru audiții

O. Lassus: Madrigale;
G. Palestrina: Motete și Mise
Cl. Monteverdi: Madrigale, Orfeu și Euridice
J. Károni: *Apor Lázár tánca*;
L. S. Tinódi: *Históriás Énekek*
L. Marenzio: *Amurg*;
B. Bakfark: *Fantezii pentru lăută*
J. S. Bach: *Concertul Brandenburgic nr. III. și IV.*
J. Haydn: *Oratoriul Anotimpurile*
W. A. Mozart: *Flautul fermecat*
L. v. Beethoven: *Simfonia VI, p. 3*
G. Rossini: *Bărbierul din Sevilla (uvertura)*;
C. M. von Weber: *Freischütz*,
G. Bizet: *Carmen*;
F. Chopin: *Mazurcă*
P. I. Ceaikovski: *Spărgătorul de nuci, Lacul lebedelor, Simfonia Patetică*
E. Grieg: *Suita Peer Gynt*
F. Liszt: *Rapsodiile maghiare*
F. Schubert: *Păstrăvul p. 4*;
M. Ravel: *Bolero*;
G. Enescu: *Rapsodia română nr. 2*
Z. Kodál: *Karácsonyi pásztortánc; Kállai kettős, Háy János*;
B. Bartók: *Ne menj el, Cickom, cickom, Anyám, édesanyám, Csillagok, csillagok, Hess páva, Megöltek egy legényt, Fehér László, Ūrögi kanásztánc; Párnástánc, Szól a duda; Román táncok, Kolindák, Mikrokozmosz, VI.: Hat tánc bolgár ritmusban (2-3.); Cantata profana*;
Înregistrări de muzică populară

2. Repertoriu de cântece pentru interpretare vocală

Ablakomba, ablakomba; A jó lovas katonának; A kapuba a szekér; Alkony; Által mennék én a Tiszán; Apor Lázár tánca; A pünkösdek jeles napján; Aranyosom hogy vegyelek; A szép fényes katonának; Balázsnap köszöntő; Barbu Lăutarul; Capra; Cinege gágu; Cine mere-n cătănie; Colo sus la răsărit; Csillagok, csillagok; Csillagom, révészem; Csütörtökön este; Ébred már a hajnaltündér; Édes rózsám, szívem kedvese; Enni, inni; Én a hegyre; Erdő, erdő; Ettem szőlőt; Ez a malom szép helyen van; Foaie verde matostat; Foaie verde și-o lalea; Frunzulăța iasomie; Ia-ți mireasă ziuă bună, Hegyek, völgyek között állok; Hej páva; Illik a tánc; Jaj, de szépen esik az eső; Juhászlegény a határon furulyál; Kocsi, szekér, Lányok ülnek a toronyban; Magas kősziklának; Meghalt, meghalt a cigányok vajdája; Menyasszony, vőlegény; Nád a házam teteje; Nem bánom, hogy juhásznak születtem; Odakünn az erdőn; Pásztorok, keljünk fel; Porkahavak; Pluguşorul; Repülj, madár; Sej, Nagyabonyban; Sorcova; Szegény vagyok; Szegénynek születtem; Szék városán verbuválnak; Szépen úszik a vadkacsa; Te álomszuszék ébredj; Tiszán innen, Dunán túl; Treci ploaie; Tudom, disznót jót öltetek; Túl a vizen learatták az árpát; Udvaromon jegenyefa; Udvaromon hármat fordult a kocsi; Vadvirágos erdő szélén; Vásárhelyen egy almafa; Zöld erdőben; Zöld fűre szokott a harmat leszállni.

CLASA a VIII-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Exprimarea unor idei, sentimente, atitudini, prin interpretarea unor lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
1.1. Interpretarea expresivă vocal – instrumentală individuală și în grup a unui repertoriu de lucrări muzicale, controlând schimbările dinamice, agogice și de tempo <ul style="list-style-type: none">- exerciții de intonație, emisie și precizie ritmică- exerciții pentru depășirea problemelor dificile din punct de vedere muzical, specifice vârstei- interpretarea unor teme muzicale celebre- cânt coral pe doua sau trei voci, în soluții omofone sau polifone- interpretarea vocală a diferitelor lucrări muzicale în clasă, la diferite festivități, evenimente, concursuri
1.2. Interpretarea instrumentală a unor lucrări* <ul style="list-style-type: none">- exerciții de tehnică și interpretare instrumentală- interpretarea unor piese simple în ansamblu instrumental (de blockflote/percuție etc.)- realizarea unui acompaniament instrumental al unor lucrări muzicale diverse
1.3. Realizarea unor momente sincretice, ce combină limbajul muzical cu cel verbal, mișcarea scenică, elemente de decor și costume <ul style="list-style-type: none">- realizarea unor scenete specifice obiceiurilor de iarnă- crearea unui moment muzical artistic cu rol de ilustrare/comentare a unor comportamente sociale <p>*) Abordarea interpretării instrumentale va ține cont de dotarea școlii cu instrumente și de competențele profesorului de muzică privind studiul instrumentelor.</p>

2. Operarea cu elemente de scris-citit și limbaj muzical

Clasa a VIII-a
2.1. Utilizarea unor tonalități cu mai multe alterații constitutive și a modurilor populare <ul style="list-style-type: none">- observarea structurii logice a tonalităților prin extinderea la 2 alterații constitutive- observarea procesului modulatoriu în lucrări de complexitate mică (clasice și de divertisment)- diferențierea între limbajul tonal și cel modal
2.2. Utilizarea unor elemente de transpoziție <ul style="list-style-type: none">- transcrierea unui cântec în altă tonalitate (pe alte sunete) pentru a corespunde ambitusului personal- interpretarea mai multor versiuni, în tonalități diferite, ale aceluiași cântec și observarea diferențelor de notație
2.3. Utilizarea unor elemente de construcție muzicală (elemente ale formei muzicale) <ul style="list-style-type: none">- identificarea construcției de tip rondo a unor piese muzicale (de schema formală ABACA)- utilizarea unor procedee variaționale (față de fragmente propuse de profesor și elevi)- crearea unor scurte melodii cu structuri bi- și tri- partite

3. Aprecierea lucrărilor muzicale, inclusiv a conținutului lor afectiv, atitudinal și ideatic

Clasa a VIII-a
3.1. Aprecierea valorii creației și interpretării unei lucrări muzicale, din perspectiva elementelor de limbaj muzical și a celor de natura afectiva <ul style="list-style-type: none">- observarea unor modalități de dezvoltare a discursului muzical- analiza comparativă a două versiuni regizorale diferite pentru o scenă dintr-o operă și/sau balet- compararea unor lucrări muzicale complexe armonice (coral bachian) cu piese de muzică ușoară de larg consum (scheme armonice simple și repetitive)- explicarea preferințelor interpretative față de doua sau mai multe versiuni ale aceleiași lucrări muzicale

Clasa a VIII-a
- comentarea unor înregistrări audio-video ale prestației proprii/ansamblului
3.2. Explorarea contribuției muzicii la identitatea personală și de grup
- discutarea contribuției muzicii la dezvoltarea personală (identitate culturală, sentiment de apartenență, relaxare, identitate școlară)
- observarea rolurilor sociale diverse ale muzicii în funcție de aspecte de natură istorică, geografică, politică, socială
- realizarea de portofolii pe teme de cultură muzicală specifice comunității locale
3.3. Compararea unor genuri ale muzicii de divertisment
- audiția comparată a unor lucrări de muzică din genuri de divertisment diferite
- observarea unor diferențieri de ritm, melodică în audiție
- compararea mesajului literar preponderent între anumite genuri
- observarea complexității diferențiate privitoare la concepte muzicale parcurse
- participarea la spectacole de operă, concerte, audiții radio-tv, având o pregătire prealabilă

Conținuturi

Domenii de conținut	Conținuturi
Activitatea de interpretare vocală și instrumentală	Respirație, emisie vocală, dicție, controlul intonației, precizie ritmică, frazare Gesturi dirijorale (tactarea măsurii, pregătirea intrărilor, urmărirea intrărilor succesive, închideri, diferențe dinamice și agogice) Conceperea unor aranjamente/acompaniamente ritmice/melodice pentru anumite cântece/audiții muzicale Elemente de tehnică instrumentală* - emisie, acuratețea intonației, diferențieri timbrale și dinamice, precizie ritmică
Elemente de limbaj muzical	Ritmul: formule ritmice caracteristice (marșuri funebre, ritmuri și măsuri specifice diferitelor dansuri). Melodia: modulația, moduri cu 5 sunete și gamele diatonice Tonalități cu 2 alterații constitutive Tempoul muzical și rolul lui în interpretare Dinamica; timbrul vocal și instrumental Elemente de structură formală: forma de rondo, sonată, lied, trio
Elemente de cultură muzicală și aspecte culturale heteronomice și interdisciplinare	Barocul muzical - suita, cocerto-grosso, fuga, muzica vocal-simfonică (oratoriul, missa, cantata, coralul protestant). Compozitori : Vivaldi, Bach, Händel, etc. Genuri și forme muzicale în Clasicism - sonata ca formă și gen muzical, concertul, simfonia. Compozitori : Haydn, Mozart, Beethoven. Elemente componente ale operei și baletului (recapitulare, vezi cl. a VII-a) Compozitori : Mozart, Rossini, Verdi, Wagner, Ceaikovski, Erkel, Bizet, Puccini. Romantismul muzical - forme muzicale miniaturale vocale și instrumentale: liedul, muzica instrumentală de caracter. Compozitori: Schubert, Schumann, Mendelssohn, Chopin, Liszt. Programatismul muzical. Poemul simfonic, suita, rapsodia. Compozitori: Brahms, Musorgsky, Liszt, Ducas, Debussy, Ravel, Enescu. Folclorul muzical ca sursă de inspirație pentru muzica sec. XX. (prelucrări de cântece populare, teme folclorice utilizate ca sursă de inspirație în muzica cultă, muzica de scenă cu tematică folclorică). Compozitori: Stravinsky, Bartók, Kodály, Constantinescu, Toduță. Influența muzicii de jazz asupra muzicii culte din sec. XX, Gerschwin.

Sugestii repertoriale

1. Repertoriu pentru audiții

J. S. Bach: părți din Suite, Concertele brandenburgice, Toccata și Fuga în re minor, Preludii și fugi din Das Wohltemperierte Klavier (vezi teme cantabile,) părți din Cantata cafelei, Mathäus Passion;
G. F. Händel: Iuda Macabeul-Cântecul gloriei, Focuri de artificii (fragmente);
P. Esterházy : Harmonia Caelestis
J. Haydn: Creațiunea (fragmente), Simfoniile londoneze, părțile I și IV;
W. A. Mozart: Simfonia în sol minor, părțile I și III, Concert pentru pian în re minor partea I, Don Giovanni (fragmente);
L. V. Beethoven: Concertul pentru vioară în Re major, Simfonia a III-a- partea a II-a, Simfonia a V-a - partea I, Simfonia a VII-a - partea a III-a, Simfonia a IX-a - părțile II și IV;
G. Rossini: Bărbierul din Sevilla-Figaro, aria Rosinei;
F. Liszt: La Campanella, Szerelmi álmok, Les Preludes;
F. Erkel: Bánk bán-Bordal, Hazám, hazám;
F. M. Bartholdy: Căntece fără cuvinte;
Fr. Schubert: Lieduri;
R. Schumann: Kinderszenen;
Fr. Chopin: valsuri, polonaise;
P. I. Ceaikovski Anyegin-aria Tatianeii;
G. Bizet: Carmen - Habanera;
G. Verdi: Rigoletto, Don Carlos-aria regelui, Trubadurul-corul ciganilor;
R. Wagner: Maeștrii cântăreți din Nürnberg-aria lui Walter
M. Musorgsky: Camera copiilor;
G. Puccini: Tosca (fragmente);
C. Debussy: Preludiu la după-amiaza unui faun (fragmente), concerte pentru pian;
I. Stravinsky: Pasărea de foc (fragmente);
G. Gerschwin: Rapsody in blue, Un american la Paris (fragmente);
G. Enescu: suita Amintiri din copilărie, suita Săteasca;
P. Constantinescu: Concert pentru pian (fragmente);
Z. Kodály: Molnár Anna (cor mixt), Székelyfőnök (fragmente), Cvartet, partea I;
B. Bartók: lucrări pentru cor de copii și cor de femei, Cantata Profana-fuga;
S. Toduță: Miorița (fragmente);

2. Repertoriu de cântece și teme muzicale cantabile pentru interpretare vocală

Do major: L. V. Beethoven: Simfonia I, partea I;
Fr. Schubert: Teiul;
C. M. von Weber: Freischütz- Corul vânătorilor
la minor: E. Grieg: Cântecul lui Solveig
Sol major: J. S. Bach: Concertul brandenburgic nr. 3, partea I; Johannes Passion -coral
mi minor: B. Smetana: Vltava
Fa major: F. Erkel: Hunyadi László-Meghalt a cselszövő;
J. S. Bach: Concertul brandenburgic nr. 2, partea I;
A. Vivaldi: Anotimpurile - Toamna, părțile I și III;
W. A. Mozart: Flautul fermecat - Sarastro și Papageno;
G. Verdi: Nabucco - corul sclavilor evrei
re minor: B. Britten: Tema Purcell
Re major: L. V. Beethoven: Simfonia a IX-a - Oda bucuriei, Concertul pentru vioară, părțile I și III;
J. Haydn: Simfonia londoneză, părțile I și IV;
W. A. Mozart: Nunta lui Figaro - uvertura
Si bemol major: Couperin: Secerătorii;
W. A. Mozart: Nunta lui Figaro-Cherubino
sol minor: F. Erkel: Bánk bán-Bordal
Teme din fugi cantabile vocal: J. S. Bach: Das Wohltemperierte Klavier vol. I, la minor, Sol major, Fa major, re minor, Si bemol major , vol. II Do major, mi minor, Re major, si minor, Si bemol major, sol minor.
L. Bárdos: Coruri pentru copii (Öreg kutya, Ugyan, édes komámasszony, etc.)
M. Praetorius: Hólabos téli ég, etc.
E. Terényi: Coruri pentru copii (Szi mondóka, Táncoló,
P. Vermesy: Coruri pentru copii (Pimpimpáré, 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 14, 23., etc.)
Z. Kodály: Coruri pentru copii (Biciniák)
B. Bartók: Coruri pentru copii
Z. Gárdonyi : Coruri pentru copii
J. Jagamas: Coruri pentru copii (Három szabó legények, etc.)

Sugestii metodologice

Disciplina are ca scopuri principale apropierea tinerilor de muzică, încurajarea acestora de a se manifesta prin cânt și de a asculta, cu spirit critic, lucrări cât mai diverse. O abordare bazată pe alternarea genurilor muzicale va permite elevilor să exploreze și muzica de divertisment, alături de cea cultă și cea de tradiție populară.

Încurajarea acestora de a se exprima prin muzică va constitui o prioritate ce va fi tratată diferențiat, în funcție de profilul elevilor implicați. Se propune ca elevii să cânte în cor și individual, sub îndrumarea profesorului, dar trebuie să se încurajeze și manifestarea acestora prin propuneri personale, neasistate de cadrul didactic.

Este recomandabilă (în măsura posibilităților materiale) încurajarea elevilor de a învăța să cânte la instrumente, fie dintre cele pe care școala le pune la dispoziție, fie cele pe care tinerii le au de acasă, din familie. Este meritorie apariția în spațiul școlar românesc a unor inițiative de studiere a muzicii instrumentale, iar actuala programă creează un prim cadru pentru dezvoltarea acestei ramuri. Este de menționat că în majoritatea țărilor europene studiul muzicii se face pe ambele coordonate, atât vocal, cât și instrumental, printr-o tradiție validată de rezultate remarcabile. Beneficiile cântului instrumental au fost evocate de studii ce au relevat dezvoltări ale capacității intelectuale, ale capacității de concentrare, independență a mâinilor etc. Educarea cântului instrumental este o activitate care, la nivel de performanță, necesită studiu individual și timp de lucru individual cu profesorul. Datorită timpului alocat disciplinei (1oră pe săptămână) avansarea la un nivel complex de competențe utilizabile în cântul instrumental ține de claritatea abordărilor de didactică specifică instrumentului (fiind benefică calificarea și în această direcție a profesorului) și de motivarea elevilor de a continua să exerseze și acasă. Se pot obține rezultate notabile utilizând instrumente de percuție (cu tehnici de abordare preluate din „metoda Orff”), învățându-i pe elevi să cânte la pian electric (cu alegerea unor repertorii simple, cu evoluții bine gradate) și/sau propunând ca instrument flautul drept/blockflote sau chiar fluiere de mărimi diferite (instrumente cu tehnică specifică simplă).

Școala are datoria să încurajeze aceste inițiative de achiziționare și utilizare a unor instrumente muzicale: orgă electrică, pian, chitară, instrumente de percuție (acordabile, utilizabile cu elemente ale metodei Orff sau neacordabile – inclusiv instrumente construite de elevi), blockflote, fluiere, instrumente tradiționale etc. Față de diversitatea de soluții posibile în interpretarea instrumentală în cadrul activităților de educație muzicală, programa lasă la dispoziția profesorului abordarea didactică specifică și alegerile repertoriale (potrivite tipurilor de instrumente utilizate, dar și nivelului concret de pregătire).

Continuând tradiția istorică românească, se recomandă crearea la nivelul școlii (eventual și al clasei) a unor grupuri corale. Această activitate trebuie încurajată nu numai de către profesor, ci chiar de către conducerea instituției. Corul reprezintă principala activitate muzicală colectivă (atât prin practica laică, cât și prin cea de cult), beneficiind de lucrări de o valoare cu totul excepțională, inclusiv în școala componistică națională. Există suficiente aranjamente simple, pentru cor pe două sau trei voci egale, pe lângă forma consacrată a corului mixt pe patru voci (foarte greu accesibil pentru elevii din ciclul gimnazial, datorita problemelor de maturizare târzie a vocilor băieților). În plus, există tradiții care solicită ca soluție tipică grupul de cântăreți vocali, precum momentele sărbătorilor iernii (Crăciun, An Nou etc.), în care exprimarea bucuriei de a fi împreună, de a realiza momente artistice valoroase pentru copii, dar și pentru părinți sau comunitate, duc la creșterea coeziunii grupului, la satisfacții colective și individuale semnificative și la alte beneficii socio-culturale.

Trebuie încurajate inițiativele de realizare a unor momente artistice sincretice, cu participarea întregului colectiv al clasei, realizate în timpul de desfășurare a orelor de educație muzicală (cu sprijin de la alte discipline, educație plastică și/sau educație tehnologică - pentru decor, costume etc.), la nivelul de complexitate posibil în acea clasă.

Înțelegerea diversității culturale, a diversității gusturilor (personale) are efecte benefice pentru integrarea elevului în comunitate. Efortul de păstrare și/sau de recuperare a tradițiilor istorice specifice zonei geografice sau unei anumite minorități etnice constituie momente de manifestare și pe tărâm muzical, cu posibilitatea abordării unui repertoriu de cântece și dansuri extrem de bogat. Prin conștientizarea apartenenței la anumite comunități/minorități se pot valorifica multiple elemente de culturalizare și de îmbogățire spirituală.

Noțiunile de limbaj muzical sunt importante ca mijloace de investigare a lucrărilor artistice, ca modalități de înțelegere a structurii lingvistice specifice. Însă ele reprezintă modalitatea cu care tinerii au acces la anumite lucrări muzicale, pentru a le înțelege și aprecia, nefiind un scop în sine.

Disciplina *Educație muzicală* propune abordări culturale eteronomice și interdisciplinare, în raport cu disciplinele studiate anterior, în învățământul primar, dar și cu cele ce se studiază în gimnaziu. Se propune astfel contextualizarea muzicii în universul gândirii și manifestărilor umane și explorarea de către elevi a relațiilor dintre muzică și universul propriu (aspecte eteronomice și interdisciplinare), ca suport și context pentru dobândirea competenței generale 3. Aceste teme pot fi reluate, la un alt nivel, pe tot parcursul ciclului de învățământ gimnazial.

Sunt propuse audiii tematice, față de abordarea propusă, care trebuie interpretate ca un repertoriu orientativ, ce poate fi prezentat parțial sau extins, în funcție de reacția tinerilor și de strategiile profesorului. Sugestiile repertoriale privitoare la audiții sunt structurate în ideea susținerii temelor cu aspecte interdisciplinare propuse la competența generală 3. Preluarea unor lucrări din repertoriul propus spre audiție în cel ce va fi interpretat (vocal și/sau instrumental) va fi încurajată.

În cazul unor elevi cu probleme de emisie sonoră sau de percepție deficitară (disfonie, afonie etc.), accentul se va pune pe parametrul ritmic al exprimărilor muzicale. Astfel, prin participarea activă, ca acompaniatori (instrumente muzicale simple, percuție corporală) sau prin dirijat (în vederea coordonării), elevii în cauză se vor integra în grupul interpreților, contribuind la succesul manifestărilor colective, evitând marginalizarea, frica și reacțiile de respingere la adresa disciplinei. Abordarea muzicii din perspectivă instrumentală creează oportunități de apropiere și apreciere a muzicii pentru acești copii, element de importanță majoră, dacă amintim doar schimbarea vocii băieților la pubertate, care pune în mare dificultate intonația vocală a acestora, de obicei între 12 – 16 ani.

Este recomandată coordonarea cu profesorul de fizică, pentru clarificarea aspectelor legate de producerea și propagarea vibrațiilor, precum și cu profesorul de biologie, pentru înțelegerea celor legate de perceperea vibrațiilor și transformarea lor în senzație de sunet, în organismul uman.

Se recomanda corelarea abordarilor de identitate personala si de grup cu achizițiile dobândite la discipline din aria curriculara *Om și societate*.

Data fiind prezența în multe din școli a conexiunii de internet și a laboratoarelor de informatică, anumite ore de educație muzicală ar putea fi susținute în aceste spații, pentru a utiliza softurile în activitățile de învățare.

Evaluarea elevilor se va face diversificat, pe tot parcursul anului școlar, implicând competențele de cânt vocal și/sau instrumental, capacitatea de a observa anumite caracteristici ale lucrărilor audiate, argumentarea opiniilor personale în aprecierea lucrărilor audiate, dar și participarea cu propriile sugestii repertoriale etc. Este de dorit ca evaluarea operării cu elementele de limbaj muzical parcurse să se facă prin soluții practice, bazate pe cânt și/sau audiție, evitând centrarea pe cerințele de reproducere a unor definiții sau clasificări tehnice prin teste scrise.

Grup de lucru

Nagy Éva	Ministerul Educației Naționale
Kállay – Miklós Tünde	Colegiul de Muzică „Sigismund Toduță”, Cluj Napoca
Péter Éva	Universitatea Babeș Bolyai, Cluj Napoca
Szabadi Ildikó	Liceul Teoretic „Apáczay Csere János”, Cluj Napoca
Székely Árpád	Liceul Teologic Reformat, Cluj Napoca
Iuhos Aranka	Liceul de arte plastice „Romulus Ladea”, Cluj Napoca